

Arqueologia

Al art de portar gavardina, el darrer recull de Sergi Pàmies, hi ha un relat titulat *Nadala paternofilial* que comença així: "La nostàlgia és arqueologia: investiga vestigis i els interpreta. Però en comptes d'aplicar un mètode científic, s'alimenta d'una modalitat tendenciosa de la memòria". En realitat, la memòria és sempre tendenciosa i, per tant, qualsevol recreació del passat a través del record té molta part de ficció. És en aquest terreny que se situa *Atles de l'oblit* (Pagès, 2019), de la Teresa Ibars. Es tracta d'un exercici autobiogràfic íntim, narratiu, amb una base creativa sòlidament literària i que, a través d'un excel·lent exercici d'arqueologia nostàlgica, recrea un món que, si bé no és inventat, ja fa temps que va deixar d'existir i, per tant, està filtrat per la memòria. *Atles de l'oblit* és un viatge per combatre, justament, l'oblit. Un viatge al paisatge físic de la infantesa i la joventut de l'autora, el del Baix Segre (quan encara no rebia allaus de visitants per veure els presseguers florits) i, sobretot, d'Aitona, tot i que qualsevol dels pobles pagesos de la plana lleidatana que van viure la prosperitat de les plantacions de fruita als anys setanta s'hi pot sentir identificat. És un viatge, també, a un paisatge humà de famílies on conviuen tres generacions, pagesos, estius sense vacances, sopes escaldades, dones com formigues, fotògrafs itinerants, sessions dobles de cinema i absències que deixen l'ànima buida. I, en definitiva, és un viatge, carregat d'emoció i sensibi-

litat, als racons d'un passat íntim (poques vegades idíl·lic) que ajuden a entendre el present. I d'aquest paisatge físic i humà del passat en forma part també el llenguatge, de manera que queda plenament justificat pel context narratiu l'ús de paraules que molts segurament recordem ben vives (xant, mandongo, brugolar...) o que hem hagut de consultar en el glossari que hi ha al final (crebassa, ensenderat, atarantar...). Ibars reconstrueix el passat –i no pas per idealitzar-lo– amb una sensibilitat admirable, a base de descripcions i històries que va desenterrant dels plecs de la memòria en aquest exercici personal d'arqueologia literària, tot fent el text amb afirmacions que són pura prosa poètica: "Som tots els dolors que ens arriben sense rostre, però intactes i covats. Som producte d'uns fets incrustats en el centre del nostre vocabulari íntim i mai expressat". I és aquí, en el moll de l'os literari d'aquest *Atles de l'oblit*, que trobem el missatge universal que fa d'aquest llibre alguna cosa que transcendeix l'anècdota i el retrat més o menys local d'un temps i d'un paisatge, per recordar que tots, al capdavall, vivim furgant i interpretant, amb més o menys nostàlgia, els vestigis del nostre atles de l'oblit particular.

